DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

4. juni 2009 *

I sag C-109/08,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 228 EF, anlagt den 10. marts 2008,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Patakia og M. Konstantinidis, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik ved N. Dafniou, V. Karra og P. Mylonopoulos, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

har

* Processprog: græsk.

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris (refererende dommer) og L. Bay Larsen,

generaladvokat: Y. Bot
justitssekretær: fuldmægtig R. Şereş,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. januar 2009,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 12. marts 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 28 EF, 43 EF og 49 EF samt artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske

standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EFT L 204, s. 37), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 (EFT L 217, s. 18, herefter »direktiv 98/34)«, idet den ikke har gennemført alle nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dom af 26. oktober 2006, Kommissionen mod Grækenland (sag C-65/05, Sml. I, s. 10341).

— Den Hellenske Republik tilpligtes til Kommissionen på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter« at betale en tvangsbøde på 31 798,80 EUR for hver dags forsinkelse med opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, fra dommen i nærværende sag er afsagt, til dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland er fuldstændigt opfyldt.

— Den Hellenske Republik tilpligtes til Kommissionen på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter« at betale en et fast beløb på 9 636 EUR pr. dag fra den 26. oktober 2006 indtil den dag, hvor der afsiges dom i nærværende sag, eller indtil opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, hvis denne indtræffer tidligere.

— Den Hellenske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retsforskrifter

2 Artikel 2, stk. 1, i lov nr. 3037/2002 (FEK A' 174 af 30.7.2002), der har overskriften »Forbud mod benyttelse og installering af spil«, forbyder benyttelse af elektriske, elektromekaniske og elektroniske spil, »herunder computere, […] på alle offentlige steder, såsom hoteller, caféer, alle former for forsamlingslokaler og på alle andre offentlige og private steder. Det er ligeledes forbudt at opstille sådanne spil«.

3 Lovens artikel 3, der har overskriften »Virksomheder, der udbyder internettjenester«, bestemmer: »Installation og drift af computere i virksomheder, der udbyder internettjenester, er ikke omfattet af forbuddet i artikel 2. Det er imidlertid forbudt at spille computerspil på disse computere, uanset hvilken metode der anvendes.«

4 Tilsidesættelse af disse forbud medfører strafferetlige sanktioner i henhold til lovens artikel 4 og administrative sanktioner i henhold til artikel 5.

5 Det bestemmes endelig i lovens artikel 9, stk. 1, at dennes bestemmelser »hverken [berører] bestemmelserne i lov nr. 2206/1994 eller andre bestemmelser om kasinoer«.

Dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland

6 Domstolen udtalte og bestemte følgende i punkt 1 i konklusionen til dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland:

»Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 28 EF, 43 EF og 49 EF samt artikel 8 i [direktiv 98/34], idet den i artikel 2, stk. 1, og artikel 3 i lov nr. 3037/2002 har indført et forbud mod installation og drift af alle elektriske, elektromekaniske og elektroniske spil, herunder alle computerspil, på alle offentlige eller private steder, bortset fra spillekasinoer, under trussel om de strafferetlige eller administrative sanktioner, der er foreskrevet i samme lovs artikel 4 og 5.«

Den administrative procedure

7 Den Hellenske Republik svarede ved skrivelse af 12. februar 2007 på Kommissionens forespørgsel af 11. december 2006 om, hvor langt Grækenland var nået med at opfylde dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland. De græske myndigheder gav i dette svar ikke konkrete oplysninger om, hvilke ændringer der var foretaget i den omhandlede nationale lovgivning for at efterkomme dommen. De understregede til gengæld spørgsmålets vigtighed og komplicerede karakter og anførte, at de ansvarlige ministerier i fællesskab arbejdede på at indføre acceptable regler, der er forenelige med fællesskabsretten og proportionalitetsprincippet.

8 Kommissionen tilstillede den 23. marts 2007 Den Hellenske Republik en åbningsskrivelse i medfør af artikel 228 EF, idet den fandt, at denne ikke havde truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

9 Da Den Hellenske republik ikke svarede på denne skrivelse, sendte Kommissionen den 29. juni 2007 en begrundet udtalelse til denne medlemsstat, hvori den opfordrede den til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at opfylde dommen inden for en frist på to måneder efter meddelelsen af udtalelsen.

10 Eftersom Den Hellenske Republik hverken svarede på denne udtalelse eller meddelte Kommissionen, hvilke lovgivningsmæssige foranstaltninger der var truffet for at efterkomme dommen, iværksatte Kommissionen nærværende søgsmål, idet den fandt, at denne medlemsstat havde undladt at opfylde dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

Det senere forløb under dette søgsmål

11 Den Hellenske Republik svarede på den begrundede udtalelse den 12. marts 2008, dvs. to dage efter, at dette søgsmål blev iværksat, idet den gjorde opmærksom på, at der var nedsat et lovudvalg, som skulle udarbejde et forslag til en ændringslov.

12 Det fremgår desuden af forhandlingerne under retsmødet, at Den Hellenske Republik den 7. maj 2008 sendte Kommissionen et foreløbigt forslag til ændringslov i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 98/34. Kommissionen fremsatte en række bemærkninger i en udførlig udtalelse af 1. august 2008, som Den Hellenske Republik ikke har svaret på. Der blev derimod afholdt et møde mellem parterne i Athen den 1. december 2008.

13 Den Hellenske Republiks repræsentant har også oplyst, at den græske regering inden længe forventes at godkende et nyt forslag til ændringslov, som derefter vil blive sendt til Kommissionen med henblik på en bedømmelse af bestemmelserne heri i henhold til artikel 8 i direktiv 98/34. Forslaget vil herefter blive sendt til afstemning i parlamentet med henblik på vedtagelse.

Om traktatbruddet

14 I artikel 228 EF er der ikke fastsat nogen frist, inden for hvilken medlemsstaten skal have opfyldt en dom, hvori det er blevet fastslået, at der foreligger et traktatbrud. Det fremgår imidlertid af fast retspraksis, at hensynet til en øjeblikkelig og ensartet anvendelse af fællesskabsretten kræver, at denne opfyldelse iværksættes med øjeblikkelig virkning og gennemføres hurtigst muligt (jf. bl.a. dom af 9.12.2008, sag C-121/07, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 5159, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

15 Det relevante tidspunkt for bedømmelsen af, om der foreligger et traktatbrud i medfør af artikel 228 EF, er desuden udløbet af fristen, der er fastsat i den begrundede udtalelse, som er fremsat i medfør af denne bestemmelse (jf. bl.a. dom af 18.7.2007, sag C-503/04, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6153, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).

16 Det er i denne sag åbenbart, at på den dato, hvor fristen på to måneder ifølge den begrundede udtalelse udløb, nemlig den 29. juni 2007, havde Den Hellenske Republik ikke truffet nogen af de foranstaltninger, der var påkrævet til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland. Kommissionen fik nemlig først meddelelse om den første opfyldelsesforanstaltning den 7. maj 2008.

17 Det må herefter fastslås, at Den Hellenske Republik, således som den selv har erkendt, har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 228, stk. 1, EF.

De økonomiske sanktioner

Tvangsbøden

Parternes argumenter

18 Med henvisning til den beregningsmetode, der er fastsat i Kommissionens meddelelse om gennemførelse af EF-traktatens artikel 228 (SEK(2005) 1658) af 13. december 2005, har Kommissionen nedlagt påstand om, at Den Hellenske Republik pålægges en bøde på 31 798,80 EUR for hver dags forsinkelse med opfyldelsen af dommen i sagen

Kommissionen mod Grækenland fra den dag, hvor der afsiges dom i den foreliggende sag, til den dag, hvor dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland er opfyldt.

19 Kommissionen har anført, at et pålæg ved dom om at betale en tvangsbøde er det bedst egnede middel til så hurtigt som muligt at bringe den konstaterede overtrædelse til ophør, og at en tvangsbøde på 31 798,80 EUR pr. dags forsinkelse i den konkrete sag er afpasset efter overtrædelsens grovhed og varighed og samtidig tager højde for, at det er nødvendigt at gøre sanktionen effektiv. Dette beløb er beregnet ved at multiplicere en ensartet grundsats på 600 EUR med en koefficient på 11 (på en skala fra 1-20) for overtrædelsens grovhed, med en koefficient på 1,1 (på en skala fra 1-3) for overtrædelsens varighed og med en koefficient med 4,38 (baseret på den pågældende medlemsstats bruttonationalprodukt og på det antal stemmer, den råder over i Rådet for Den Europæiske Union), der skal afspejle den pågældende medlemsstats betalingsevne.

20 Med hensyn til overtrædelsens grovhed har Kommissionen anført, at den nationale lovgivning tilsidesætter tre af de fire grundlæggende friheder, der er fastsat i traktaten. Den har desuden gjort gældende, at de græske myndigheder ikke har opfyldt deres forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 1, første afsnit, i direktiv 98/34, og at de i øvrigt ikke samarbejdede fuldt ud med Kommissionen i den administrative fase af den procedure, der blev indledt i medfør af artikel 228 EF.

21 Den Hellenske Republik har anført, at den koefficient, der er anvendt til at afspejle overtrædelsens grovhed, er alt for høj og ikke bør overstige 4. Den har i denne forbindelse gjort gældende, at traktatbruddet kun berører en mindre erhvervssektor, at den omhandlede nationale lovgivning finder anvendelse uden forskel, og at den desuden er den bedste løsning på de økonomiske og sociale problemer, der er opstået som følge af skadelig og ukontrolleret afholdelse af spil, og at den derfor er begrundet i tvingende almene hensyn. Den Hellenske Republik har derudover med henvisning til Domstolens praksis anført, at den omhandlede koefficient er i strid med proportionalitetsprincippet.

22 Hvad angår traktatbruddets varighed har Kommissionen taget hensyn til perioden på 11 hele måneder, der lå mellem afsigelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland og den 17. oktober 2007, som er den dag, hvor den besluttede at iværksætte det foreliggende søgsmål.

23 Den Hellenske Republik har gjort gældende, at denne koefficient bør sænkes til minimumssatsen. Den har anført, at traktatbruddets begyndelsestidspunkt ligger ved udløbet af den frist på tre måneder, der var fastsat i skrivelsen af 11. december 2006, hvori Kommissionen anmodede om oplysninger om, hvor langt Den Hellenske Republik var kommet med opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

Domstolens bemærkninger

24 Da det er fastslået, at Den Hellenske Republik ikke har efterkommet dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, kan Domstolen i medfør af artikel 228, stk. 2, tredje afsnit, EF pålægge denne medlemsstat betaling af et fast beløb eller en tvangsbøde.

25 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det tilkommer Domstolen i hver enkelt sag ud fra sagens konkrete omstændigheder at bedømme, hvilke økonomiske sanktioner der skal fastsættes (dom af 10.1.2008, sag C-70/06, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 1, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

26 Således som det er blevet anført ovenfor i denne doms præmis 18, har Kommissionen nedlagt påstand om, at Den Hellenske Republik bl.a. idømmes en tvangsbøde på 31 798,80 EUR.

27 Det skal i denne forbindelse indledningsvis bemærkes, at Kommissionens påstand ikke binder Domstolen og blot udgør et nyttigt sammenligningsgrundlag (jf. dom af 25.11.2003, sag C-278/01, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 14141, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis). Ligeledes er retningslinjer som dem, der er indeholdt i Kommissionens meddelelser, ikke bindende for Domstolen, men bidrager til at sikre gennemsigtigheden, forudsigeligheden og retssikkerheden i Kommissionens handlinger (jf. i denne retning dom af 12.7.2005, sag C-340/02, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 6263, præmis 85, og af 14.3.2006, sag C-177/04, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 2461, præmis 70).

28 Domstolen har ligeledes præciseret, at en dom, hvorved det pålægges at betale en tvangsbøde og/eller et fast beløb, har til formål at pålægge en medlemsstat, der ikke har opfyldt sine forpligtelser, et økonomisk pres, der tilskynder den til at bringe det fastslåede traktatbrud til ophør. De pålagte økonomiske sanktioner skal følgelig fastsættes under hensyn til den grad af pression, der er nødvendig for at få den pågældende medlemsstat til at ændre sin adfærd (jf. i denne retning dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 91, og af 14.3.2006 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 59 og 60).

29 Det skal i den foreliggende sag konstateres, at Den Hellenske Republiks befuldmægtigede under retsmødet den 29. januar 2009 bekræftede, at der på daværende tidspunkt ikke var vedtaget — endsige ikrafttrådt — lovbestemmelser, der kunne bringe det traktatbrud, der var blevet fastslået i dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, til ophør.

30 Eftersom det omhandlede traktatbrud har varet ved indtil Domstolens undersøgelse af de faktiske omstændigheder, må det konstateres, at Den Hellenske Republiks idømmelse af en tvangsbøde, som foreslået af Kommissionen, udgør et middel, der er egnet til at formå denne medlemsstat til at træffe de fornødne foranstaltninger til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

31 For så vidt angår metoderne til beregning af en sådan tvangsbøde tilkommer det Domstolen, når den udøver sit skøn, at fastsætte denne tvangsbøde således, at den på

den ene side er afpasset efter omstændighederne og på den anden side er proportional med det fastslåede traktatbrud såvel som med den pågældende medlemsstats betalingsevne (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

32 Under denne synsvinkel er de grundkriterier, der skal tages i betragtning for at sikre tvangsbødens egenskab af tvangsmiddel med henblik på en ensartet og effektiv anvendelse af fællesskabsretten, i princippet overtrædelsens grovhed, dens varighed og den pågældende medlemsstats betalingsevne. Ved anvendelsen af disse kriterier skal der særligt tages hensyn til den manglende opfyldelses konsekvenser for private og offentlige interesser samt til den uopsættelighed, der er i at foranledige den pågældende medlemsstat til at overholde sine forpligtelser (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

33 Hvad for det første angår overtrædelsens grovhed og navnlig konsekvenserne af den manglende opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland for private og offentlige interesser skal det bemærkes, at det forbud mod installering, drift og benyttelse af alle elektriske, elektromekaniske og elektroniske spil, herunder alle computerspil, på alle offentlige eller private steder, bortset fra spillekasinoer, som er fastsat i den nationale lovgivning, der gav anledning til den omhandlede dom, tilsidesætter principperne om varernes frie bevægelighed, den frie udveksling af tjenesteydelser og etableringsfriheden, således som det fremgår af artikel 28 EF, 43 EF og 49 EF.

34 Som Domstolen har fastslået i præmis 29, 30, 51 og 55 i dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, medførte den omhandlede lovgivning ikke blot en nedgang i omfanget af importen af sådanne spil hidrørende fra andre medlemsstater, men den har i realiteten medført, at importen er ophørt efter indførelsen af forbuddet. Derudover forhindrer lovgivningen erhvervsdrivende fra andre medlemsstater i at levere deres tjenesteydelser i Grækenland eller at etablere sig dér med henblik herpå.

35 Som generaladvokaten har anført i præmis 54 i forslaget til afgørelse, har Den Hellenske Republik heller ikke vedtaget nogen foranstaltninger med henblik på at bringe anvendelsen af den lovgivning, der gav anledning til dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, til ophør, og den har dermed været medvirkende til, at de erhvervsdrivende på dette lovgrundlag risikerer at blive idømt økonomiske sanktioner og frihedsstraf. Det er derfor presserende nødvendigt, at Den Hellenske Republik ændrer denne lovgivning.

36 Endelige skal det bemærkes, at det i dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland fastslåede traktatbrud beror på den manglende meddelelse af tekniske forskrifter i henhold til artikel 8 i direktiv 98/34. Iagttagelsen af denne forpligtelse er nemlig en vigtig forudsætning for at kunne nå målene for dette direktiv fuldt ud, således som defineret i første og tredje betragtning hertil, nemlig at sikre, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende.

37 Formålet med den nationale lovgivning, der gav anledning til dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, var desuden at bekæmpe de alvorlige sociale problemer, som opstod som følge af, at de omhandlede spil nemt kunne ændres til hasardspil, hvilket er forbudt uden for kasinoer i Grækenland. I dommens præmis 38 bemærkede Domstolen, at de tvingende almene hensyn, som er påberåbt af Den Hellenske Republik, kan berettige en hindring af de frie varebevægelser. I præmis 41 fastslog den imidlertid, at forbuddet mod sådanne spil på alle offentlige eller private steder, bortset fra kasinoer, udgør en foranstaltning, der ikke står i rimeligt forhold til det forfulgte formål.

38 Henset til disse betragtninger skal koefficienten for overtrædelsens grovhed fastsættes til 8. Denne koefficient afspejler nemlig på en passende måde den omhandlede overtrædelses særlige karakter.

39 Hvad for det andet angår overtrædelsens varighed skal denne vurderes under hensyn til det tidspunkt, hvor Domstolen vurderer de faktiske omstændigheder i en sag, der er

anlagt i henhold til artikel 228 EF, og ikke til det tidspunkt, hvor Kommissionen indbragte sagen for Domstolen (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 45).

40 I dette tilfælde har Den Hellenske Republiks manglende overholdelse af dens forpligtelse til at opfylde den ovennævnte dom i sagen Kommissionen mod Grækenland varet mere end to år, når henses til den tid, der er forløbet siden den 26. oktober 2006, hvor nævnte dom blev afsagt.

41 På denne baggrund forekommer en koefficient på 1,5 (på en gradueret skala fra 1-3) at være mere passende, når der skal tages hensyn til overtrædelsens varighed.

42 Hvad for det tredje angår den pågældende medlemsstats betalingsevne udgør Kommissionens forslag om at anvende en koefficient, der er baseret på den berørte medlemsstats bruttonationalprodukt og på det antal stemmer, den råder over i Rådet, i princippet et passende udtryk for dette kriterium, samtidig med at der opretholdes en rimelig forskel mellem de forskellige medlemsstater (jf. i den retning dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

43 Den koefficient på 4,38, som Kommissionen har foreslået, og som er angivet i meddelelsen af 13. december 2005 om gennemførelse af EF-traktatens artikel 228, afspejler på en passende måde udviklingen i de faktorer, der ligger til grund for bedømmelsen af Den Hellenske Republiks betalingsevne.

44 Det samme gælder for så vidt angår det grundbeløb, hvorpå multiplikationskoefficienterne finder anvendelse, og som bør fastsættes til 600 EUR.

45 Når man i overensstemmelse med det ovenfor anførte multiplicerer grundbeløbet på 600 EUR med koefficienterne 8 for overtrædelsens grovhed, 1,5 for overtrædelsens varighed og 4,38 for den berørte medlemsstats betalingsevne, fremkommer et beløb på 31 536 EUR pr. dags forsinkelse. Dette beløb bør betragtes som passende i forhold til formålene med tvangsbøden, således som de er beskrevet i denne doms præmis 28.

46 Under hensyn til alle disse bemærkninger bør Den Hellenske Republik pålægges på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter« at betale Kommissionen en tvangsbøde på 31 536 EUR pr. dags forsinkelse med iværksættelse af de fornødne foranstaltninger til at sikre opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, beregnet fra afsigelsen af nærværende dom og indtil opfyldelsen af den nævnte dom i sagen Kommissionen mod Grækenland.

Det faste beløb

Parternes argumenter

47 Kommissionen har foreslået Domstolen at pålægge Den Hellenske Republik at betale et fast beløb på 9 636 EUR for hver dag, hvormed opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland er forsinket, fra den dag, hvor den nævnte dom blev afsagt, til den dag, hvor den er fuldstændigt opfyldt, eller til den dag, hvor der afsiges dom i den foreliggende sag, hvis dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland ikke er fuldstændigt opfyldt på dette tidspunkt.

48 Dette daglige beløb er fremkommet ved multiplikation af et grundbeløb på 200 EUR med koefficienten for overtrædelsens grovhed, der her er fastsat til 11 på en skala fra 1-20, og med en koefficient for Den Hellenske Republiks betalingsevne, der er fastsat til 4,38.

49 Det på dette grundlag krævede samlede beløb på 3 420 780 EUR er fremkommet ved multiplikation af det faste beløb på 9 636 EUR pr. dag med 355, dvs. det antal dage, der forløb fra den 26. oktober 2006, hvor dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland blev afsagt, til den 17. oktober 2007, hvor Kommissionen besluttede at iværksætte det foreliggende søgsmål.

50 Den Hellenske Republik har gjort gældende, at den ikke bør dømmes til at betale et fast beløb, eftersom en sådan økonomisk sanktion straffer den pågældende medlemsstats tidligere adfærd. Det faste beløb, som Kommissionen har foreslået, er desuden uforholdsmæssigt i forhold til overtrædelsens grovhed og varighed, og ydermere urimeligt set i lyset af problematikken med den græske spillelovgivning.

Domstolens bemærkninger

51 Pålæggelsen af et fast beløb bør i det enkelte tilfælde ske på grundlag af samtlige relevante forhold, som vedrører såvel særegenhederne ved det fastslåede traktatbrud som den holdning, den pågældende medlemsstat indtager, efter at proceduren ifølge artikel 228 EF er blevet indledt (dommen af 9.12.2008 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 62).

52 Såfremt Domstolen beslutter at pålægge betaling af en tvangsbøde eller et fast beløb, tilkommer det den under udøvelsen af sin skønsbeføjelse at fastsætte det pågældende beløb således, at det dels er afpasset efter omstændighederne, dels er proportionalt med det fastslåede traktatbrud samt den pågældende medlemsstats betalingsevne. Hvad nærmere bestemt angår pålæggelse af betaling af et fast beløb omfatter de relevante faktorer herved bl.a. varigheden af traktatbruddet efter den dom, hvorved dette blev fastslået, samt de berørte offentlige og private interesser (jf. dommen af 9.12.2008 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis).

53 Henset til, at traktatbruddet har varet ved i en lang periode efter afsigelsen af den dom, hvorved det oprindeligt blev fastslået, samt til betydningen for de offentlige og private interesser, der er berørt, og den omstændighed, at der ikke er truffet nogen afgørelse om suspension af anvendelsen af den omhandlede lovgivning med henblik på at forhindre strafferetlig forfølgning, samt den omstændighed, at en konstaterbar opfyldelse af dommen end ikke er påbegyndt, er det i en situation som den, der er genstand for nærværende søgsmål, nødvendigt at pålægge betaling af et fast beløb.

54 Henset til samtlige ovenstående betragtninger er det udtryk for en rimelig bedømmelse af sagens omstændigheder, at det faste beløb, som Den Hellenske Republik skal betale, fastsættes til 3 mio. EUR.

55 Det bør følgelig pålægges Den Hellenske Republik at betale Kommissionen et fast beløb på 3 mio. EUR på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«.

Sagens omkostninger

56 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Hellenske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Hellenske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Anden Afdeling):

1) **Den Hellenske Republik har ved ikke at ændre artikel 2, stk. 1, og artikel 3 i lov nr. 3037/2002 om indførelse af et forbud mod installation og drift af alle elektriske, elektromekaniske og elektroniske spil, herunder alle computerspil,**

på alle offentlige eller private steder, bortset fra spillekasinoer, under trussel om strafferetlige eller administrative sanktioner, som er foreskrevet i samme lovs artikel 4 og 5, i overensstemmelse med artikel 28 EF, 43 EF og 49 EF samt artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998, undladt at træffe alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde dom af 26. oktober 2006, Kommissionen mod Grækenland (sag C-65/05), og har dermed tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 228 EF.

2) **Den Hellenske Republik betaler Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber en tvangsbøde, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«, på 31 536 EUR for hver dags forsinkelse med at træffe de fornødne foranstaltninger til at opfylde den nævnte dom i sagen Kommissionen mod Grækenland, beregnet fra afsigelsen af nærværende dom og indtil opfyldelsen af den nævnte dom i sagen Kommissionen mod Grækenland.**

3) **Den Hellenske Republik betaler Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber et fast beløb på 3 mio. EUR, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«.**

4) **Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.**

Underskrifter